خدای ابراهیم(ع) و آتش سرد دشمن

محمدحسین حمزه

«ای آتش، سرد و سالم باش برای ابراهیم» (انبیاء ـ ۶۹) در عالم هستی، قوانین تکوینی خدا حاکم است و حرکت جهان هستی در دست اوست. خدا با اهلِ حرکت در راه اوست و مجاهدت مخلصانه را کمک می‌کند. هر جا به اثری از تقوا و نصرت الهی نگاه کنیم، همین را می‌بینیم. تجربه انقلاب از روز اول بیانگر دست قدرت لایزال الهی است که با امت مؤمن و وفادار ایران اسلامی است. ملت ما مقدمات نصرت الهی را همواره با استقامت، بصیرت و علم به مواضع حق فراهم آورده و سال‌هاست بدخواهانش را به استیصال رسانده است. از همین رو، دشمن به فتنه‌گری پناه برده اما انقلاب را فتنه‌ها هم نتوانست خاموش کند. دشمن محتاج اغتشاش و تکیه به اوباش است، چون مردم با او نیستند. جامعه ایران دارای هویت، حقیقت و شخصیت خدا خواه و ضد طاغوت است. ملت ما نقشه دشمن را سال‌هاست که تشخیص داده و جلوتر از او عمل می‌کند. به همین دلیل باید گفت آنکه در میدان است مردم‌اند نه اغتشاشگران.

امروز دشمن که با کلید زدن شرارتی دیگر، خواب پایان دادن به انقلاب اسلامی را می‌دید، پیشرفت‌های جدید ایران را در حوزه‌های دفاعی، پزشکی و هوافضا می‌بینند. دشمن مواجه است با ملتی با جهت‌گیری الهی و دل‌هایی که متذکر خداست. مواجه است با ملتی دارای معنویت و تقوا، به عنوان غذای روحی انسان که نبود یا کمبود آن در غرب به خودکشی و متلاشی شدن خانواده منجر شده است. این تجربه نظام‌هایی است که غربی‌ها درست کرده‌اند. ملت گفتمان انقلاب اسلامی را مغتنم می‌داند و از آن پاسداری می‌کند. نعمتی را که خدا به او داده است، گرفته و درباره‌اش درست عمل می‌کند و در وضعیتی است که هر توطئه دشمن را خنثی می‌کند. آرمانها برایش زنده است، زنده‌تر از هر چیز دیگر. ملت ما می‌بیند طرف مقابل کیست. می‌داند در مقابلش نظام سلطه خونخواری ایستاده که خود را زیر مفاهیم پسندیده پوشانده است. همه دنیا به مقابله با این ملت آمد. همدست شدند تا مردم را از مرزها و خط‌قرمزهایشان عقب ببرند. ابزارهای و ترفندهای فریبکارانه تبلیغاتی را آوردند. ملت اما مثل قهرمانی به میدان آمد و ایستاد. به این سبب ملت ایران نیرویی است که خدا با او است. به قاعده‌های خدا عمل می‌کند و بهترین نتایج را از سوی حق می‌گیرد. ملتی که شده است نشانه قدرت پروردگار. همان خدای ابراهیم علیه‌السلام بود که آتش‌های برافروخته دشمن علیه انقلاب را سرد و خنک کرد.

در داخل، عناصر مزدور و خودفروخته‌ای پیدا می‌شوند که حاضرند به حقانیت لگد بزنند و جامعه را به سمت اغتشاش و ناامنی سوق دهند. اغتشاش سازماندهی شده و شرارت دشمنی را که «کاه» را «کوه» نشان داد و گفت دیگر کار جمهوری اسلامی ایران تمام است، انکار کردند و یک کلمه هم اغتشاشات را محکوم نکردند. نمی‌خواهند مردم حقیقت را ببینند و بفهمند. می‌خواهند مردم دوست و دشمن‌شان را با هم اشتباه بگیرند. دشمن را به جای دوست بگیرند. دشمن خونی و معاند را دوست فرض کنند و به حرف او گوش کنند. شیپورهایی که در جبهه دشمن کار می‌کنند، عده‌ای که نیروی انتظامی را متهم کردند، بر آتش اغتشاشات دمیدند و در برابر آشوبگران سکوت کردند، ربطی به توده مردم ندارند. آنها در مقابل هوشیاری و بصیرت مردم ایستادند و بخشی از ملت نیستند. شعارهای حقی را با مضمون کاملا باطل و ناحق مطرح می‌کنند برای فریب دادن مردم. حاضرند برای خاطر آسایش قلب‌های سیاه و تاریکشان، شب را روز، و روز را شب جلوه بدهند اما مردم خلاف جهت خواسته‌های آنان حرکت می‌کنند، طیف غربگرای وابسته به دشمن و کاخ‌نشینان کاخ سیاه را مچاله کردند و بار دیگر نشان دادند دشمن در جدا کردن مردم از نظام اسلامی شکست خورده است. انسان در سایه اومانیسم و لیبرالیسم نه فقط خوشبخت نشد و به انسانیت دست نیافت و به آسایش نرسید که دچار بدترین قساوت‌ها و آسیب‌ها شد. مردم محصولات تربیتی دشمن را دیدند که با خونسردی تمام آدم‌کشی و وحشی‌گری می‌کنند. در آن سو، نسلی تشنه حقیقت و آگاه شدن به میدان وارد شده است و این راه را ادامه خواهد داد. نسلی که نه امام(ره) را زیارت کرده نه دفاع مقدس را دیده اما این‌گونه در میدان است و رهبر معظم انقلاب، این پدیده را از معجزات انقلاب می‌دانند.

مقتدای انقلاب اسلامی به جوانان می‌فرمایند در گام دوم، انقلاب را به «آرمان بزرگش که ایجاد تمدّن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی است، نزدیک کنید» چون نسل نو به این آمادگی رسیده‌اند. یعنی ملت ما می‌تواند راهی را که مقتدایش امام خامنه‌ای ترسیم کرده است، تا رسیدن به قله تمدن اسلامی ادامه دهد. پیامبر گرامی ما هم در صدر اسلام چنین مردمی را نداشت. حضرت روح‌الله، امام خمینی رحمه الله علیه در وصف مردم عصر انقلاب اسلامی فرموده بودند؛ «من با جرأت مدعی هستم که ملت ایران و توده میلیونی آن در عصر حاضر بهتر از ملت حجاز در عهد رسول‌الله(ص) و مردم کوفه در عهد امیرالمومنین(ع) هستند.»

به اعتراف دوست و دشمن ایران اسلامی با سرعت زیاد به سمت قله‌ها می‌رود. ملت ما راهی طولانی آمده است. خسته نیست. معرفت، ایمان، تقوا و دانش خود را تقویت می‌کند. همان را که دشمن نمی‌خواهد. آینده را روشن می‌بیند و سر به آسمان اقتدار می‌ساید. دست تضرع بگشاییم و حمد الهی را به جا بیاوریم. «اِنّ للهَ مَعَ الّذینَ اتّقَوا وَ الّذینَ هُم مُحسِنون» (نحل ـ ۱۲۸)

به بهانه روز نیروی دریایی ارتش

نقش اثر گذار پشتیبانی و لجستیک نیروی دریایی ارتش از رزمندگان در شکستن حصر آبادان

ناخدایکم مهدی بیرقی

طی سال‌های گذشته کتاب‌ها و مقالات متعددی درباره هشت سال دفاع مقدس در نیروهای مسلح با قلم‌های متفاوت به رشته تحریر درآمده ولی هنوز بسیاری از معارف و حقایق آن در دل و ذهن فرماندهان، مدیران و رزمندگان و همچنین اسناد و مدارک و یاداشت‌های خصوصی شهدای گرانقدر به روشنی تحلیل نشده و هر کدام از آنها می‌تواند گنجینه‌ای مهم و با ارزش از برگ‌های زرین تاریخ دفاع مقدس این سرزمین باشد که دنیایی از تجارب و دستاوردهای انسانی از خودباوری‌ها و خودگذشتگی‌های این ملت قهرمان را در دل خود جای داده است. بنابراین بررسی علمی وقایع جنگ تحمیلی و چگونگی حضور قوای ارتش در فرآیند دفاع مقدس با هدف انتقال معارف جنگ به نسل‌های آینده یک ضرورت محض تلقّی می‌شود که در فرمایشات رهبری معظم انقلاب نیز به خوبی به این موضوع و نیز درس گرفتن از دفاع مقدس و به تعبیر معظم‌له «این گنجینه عظیم» اشاره گردیده است.

فرمایشات فرماندهی معظم کل قوا (مدظله العالی) در خصوص دفاع مقدس

یکی از چالش‌های اساسی کشور عملیات روانی دشمن است که به تحریف واقعیت‌های جامعه و دوران دفاع مقدس پرداخته است رهبری معظم انقلاب در بخشی از سخنان خود به این نکته اشاره دارند که:

البتّه باید بگویم ما در باب دفاع مقدّس کوتاهی کرده‌ایم؛ البتّه این کارهایی که آقای سردار عزیزمان، رئیس‌ستاد بیان کردند کارهای بسیار خوب و کارهای بسیار باارزشی است که انجام گرفته امّا در عین حال کم است؛ ما به کارهای زیادی احتیاج داریم. ببینید، ما هر چه از لحاظ زمان از دفاع مقدّس دور می‌شویم، از لحاظ معرفت باید به دفاع مقدّس نزدیک‌تر بشویم؛ چرا؟ چون تحریف در کمین است، دست‌های تحریفگر در کمینند. خب شماها که مردان جنگید الان حضور دارید، بالاخره شماها یک چیزی می‌گویید، یک دفاعی می‌کنید، امّا بیست سال دیگر خیلی از این جمعیّتی که امروز حضور دارند نیستند، سی سال دیگر عدّه بیشتری نیستند. دست تحریف، این بخش پُردرخشش تاریخ ما را ممکن است مخدوش کند؛ لذا بایستی کار کنیم، معرفت ما بایستی زیاد بشود، ادبیّات دفاع مقدّس باید تقویت بشود.(مقام معظم رهبری در ارتباط تصویری با شرکت‌کنندگان در آیین تجلیل از پیشکسوتان دفاع مقدس ۱۳۹۹/۶/۳۱)

جنگ هشت‌ساله، ما را قوی‌تر کرد. اگر جنگ هشت‌ساله نبود، این سرداران شجاع، این مردان برجسته نشان داده نمی‌شدند، در بین ملت بروز نمی‌کردند؛ این حرکت عظیم مخلصانه مردم مجال بروز و ظهور پیدا نمی‌کرد. (بیانات در دیدار جمعی از مردم آذربایجان‌شرقی ۸۹/۱۱/۲۷)

هشت سال دفاع مقدس ما صرفاً یک امتداد زمانی و فقط یک برهه زمانی نیست؛ گنجینه عظیمی است که تا مدت‌های طولانی ملت ما می‌تواند از آن استفاده کند، آن را استخراج کند و مصرف کند و سرمایه‌گذاری کند. (بیانات در دیدار فعالان عرصه هنر دفاع مقدس، ۸۸/۶/۲۴)

من مشتاقم که جوان‌های ما قصه جنگ تحمیلی هشت‌ساله را بدانند که چه بود. این را بارها گفته‌ایم؛ افراد هم گفته‌اند و تشریح کرده‌اند؛ اما یک نگاه کلان به این هشت سال، بااطلاع از جزئیاتی که وجود داشته است، خیلی برای برنامه‌ریزی آینده جوان در روزگار ما مهم است. (بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، ۸۷/۸/۸)

نیروی دریایی ارتش و پشتیبانی از آبادان در محاصره دشمن بعثی

پشتیبانی لجستیکی نیروی دریایی ارتش از آبادان در بحران ابتدای جنگ و در ایام حصر از طریق دریا و علی‌الخصوص در دو هفته ابتدایی جنگ که تقریبا هیچ پشتیبانی لجستیکی بر اساس مدارک موجود به جز از مسیر دریا ممکن نبود از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است چرا که اگر این پشتیبانی به موقع و مناسب در آن ایام حساس، به‌درستی از رزمندگان و مردم شهر آبادان صورت نمی‌گرفت به احتمال بسیار زیاد سرنوشت جنگ در همان روزهای نخست دچار تغییرات اساسی می‌گشت.

با پیروزی انقلاب اسلامی، اختلافات ایران و عراق شدت گرفت. بحرانی که در گذشته توسط دو ابرقدرت وقت مهار می‌شد، به بحرانی تبدیل شد که یک طرف آن کشور انقلابی ایران و طرف دیگر دو قطب جهانی قرار گرفته بودند.

به عبارت دیگر، انگیزه آغازگران جنگ علیه ایران، ترکیبی از دو انگیزه منطقه‌ای و جهانی بود. دنیای تقسیم شده به بلوک‌های شرق و غرب و منطق حاکم بر روابط و مناسبات نظام دوقطبی، هرگونه انقلابی با ماهیت دینی و اسلامی را خلاف منافع خود ارزیابی می‌کرد. در نتیجه، اجازه تولد قطب مستقلی را که نطفه آن با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران بسته شده بود نمی‌داد.

جدول ۱: خلاصه پشتیبانی لجستیکی صورت گرفته از آبادان در ایام حصر توسط نداجا

ردیف	نوع پشتیبانی	میزان عددی پشتیبانی
۱	مهمات	۸۴۰ تن
۲	خواروبار	۲۹۰ تن بدون در نظر گرفتن آب‌رسانی توسط یدک‌کش ج ا پونه
۳	تجهیزات، پوشاک و دارو غیر از ادوات نظامی و خودرو	۱۰۰۰ تن
۴	جابه‌جایی سربازان ارتش، ژاندارمری و شهربانی	۷۹۲۶ نفر
۵	جابه‌جایی رزمندگان سپاه و بسیج انقلاب اسلامی	۸۸۳ نفر
۶	تخلیه مجروحین از میدان نبرد	۲۷۴۸ نفر
۷	تخلیه اجساد مطهر شهدا و کشته‌شدگان	۲۶۴ نفر
۸	اعزام تیم پزشکی به میدان نبرد	۱۵۴ نفر
۹	تخلیه اسیر جنگی	۱۸ نفر
۱۰	اعزام مردم شهر، کارکنان شرکت نفت آبادان و کارکنان اداری بانک و ...	۵۵۱۷۶ نفر
۱۱	سوخت	۲۹۳۴۰ لیتر بدون در نظر گرفتن سوخت ارسالی توسط یدک‌کش ج ا پونه
۱۲	محموله پالایشگاهی جهت پالایشگاه آبادان	۱۲ محموله

منبع: محققین(۱۴۰۱)

نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با درک صحیحی که از وضعیت بحرانی پیش آمده داشت و احتمال قطع پشتیبانی مدافعین آبادان و خرمشهر و از دست رفتن روحیه این رزمندگان و در نهایت سقوط این منطقه حساس و راهبردی، با به‌کارگیری اسکادران هواناوهای سبک و سنگین، اسکادران بالگردهای دریایی و تحت امر در آوردن امکانات مردمی حاضر در منطقه اقدام به ایجاد خطوط مواصلاتی هوایی و دریایی بین بندر امام و ایستگاه تاکتیکی هوادریا در منطقه چوئبده آبادان نمود.

نیروی دریایی ارتش با این اقدام ارزشمند ضمن انتقال رزمندگان تازه نفس و تامین نیازمندی‌های منطقه عملیاتی شامل حجم عظیمی از مهمات، آذوقه و همچنین تخلیه منطقه عملیاتی از شهدا، مجروحین و مردم محلی، توانست در جلوگیری از تحقق اهداف شوم دشمن و تصرف جزیره آبادان، نقش بسیار موثری را ایفا نماید.

با عنایت به تجربه موفق نداجا در مدیریت بحران ابتدای جنگ و پشتیبانی به موقع از آبادان در ایام حصر و با توجه به تهدیدات منطقه‌ای و جهانی (که در ابعاد کمی و کیفی رو به فزونی داشته و درحال‌توسعه می‌باشد) و وسعت زیاد سواحل دریایی کشور و نیز حضور همیشگی نیروهای غربی در خلیج‌فارس و دریای عمان به‌عنوان یک تهدید بالقوه، نیاز است تا برای ارتقای توان رزمی آجا به یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در ارتقای این قابلیت، به پشتیبانی لجستیکی موثر دریایی بیش‌ازپیش پرداخته شود. تجربه گرانبهای نیروی دریایی ارتش در پشتیبانی لجستیکی موثر از آبادان در ایام حصر توسط دشمن بعثی که بنحو شایسته و در دوران ابتدایی بحران جنگ هشت‌ساله به‌وقوع پیوست و یکی از موانع اصلی سقوط آبادان گردید می‌تواند الگوی بسیار مناسبی را در این‌خصوص ارائه داده و در ارتقای توان رزمی کشور موثر واقع گردد.

پشتیبانی نیروی دریایی ارتش از آبادان در بحران محاصره آبادان به روایت اسناد و اعداد

نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با درک صحیحی که از وضعیت بحرانی پیش‌آمده داشت و می‌رفت که مدافعین آبادان و خرمشهر روحیه خود را از دست بدهند و از پشتیبانی‌های لازم محروم گردند با به‌پای کار آوردن ناوگروه هواناو و البته بالگردها اقدام به ایجاد پل ارتباطی دریایی بین بندر امام(ره) و ایستگاه تاکتیکی هواناوها در چوئیبده و قفاص آبادان نمود و با این اقدام ارزشمند و ایثارگری کارکنان سلحشور و دریادل ناوگروه هواناو و انتقال نیازمندی‌های منطقه عملیاتی شامل حجم عظیمی از نیروهای رزمنده (تکاوران نیروی دریایی و سایر نیروی‌های نظامی و بسیجی) مهمات و سلاح و آذوقه و همچنین انتقال اخراجات منطقه عملیات شامل شهدا، مجروحین، مردم محلی توانستند در جلوگیری از تحقق اهداف شوم دشمن در تصرف شبه جزیره آبادان نقش اساسی و حیاتی را ایفا نمایند.

در این عملیات، ناوگروه هواناو از ۵ فروند هواناو (۴ فروند BH7 و ۱ فروند SRN6) استفاده نمود و فقط در طول ۴۳ روز حضور مستمر و شبانه‌روزی، بیش از ۲۵۰ سورتی در ۱۰۰۰ ساعت پرواز شب در خورها و رودخانه‌های منطقه مأموریت انجام داد. نتیجه فعالیت ایثارگران ناوگروه هواناو، منجر به ایجاد وضعیتی گردید تا شرایط به‌کارگیری سایر وسایل پشتیبانی‌کننده از نیروهای رزمنده فراهم گردد و به‌طور عملی «حصر آبادان» شکسته شود به‌نحوی‌که لشگر ۷۷ ثامن‌الائمه خراسان از فروردین ۱۳۶۰ مسئولیت منطقه عملیاتی خرمشهر ـ آبادان را عهده‌دار گردیده و نهایتاً عملیات آفندی ثامن‌الائمه در ۶۰/۷/۵ انجام و ساحل شرقی رودخانه کارون تأمین و ارتباط جاده‌های ماهشهر ـ آبادان و اهواز ـ آبادان مجدداً برقرار شد.

جدول ۲: جدول تجهیزات و ادوات عمده ارسالی به جبهه آبادان توسط نداجا در ایام حصر

ردیف	ادوات و وسایل نقلیه ارسالی	تعداد
۱	آشپزخانه صحرایی	۳ دستگاه
۲	موتورسیکلت	۹ دستگاه
۳	انواع وانت	۴ دستگاه
۴	انواع خودرو سواری نظامی	۳۵ دستگاه
۵	انواع کامیون و کمپرسی و تانکر آب و تراکتور	۹ دستگاه
۶	قایق جیمینی و موتور های مربوطه	۳۰ دستگاه
۷	آمبولانس	۸ دستگاه
۸	جیپ نظامی	۹ دستگاه
۹	انواع ادوات مهندسی	۳ دستگاه بولدوزر+۱ دستگاه گریدر+۱ د واتر واگن +۱ د باسگرا پیر کاترپیلار
۱۰	موتور برق	۶ دستگاه
۱۱	سایر تجهیزات	کپسول اکسیژن بیمارستان

منبع: محققین ۱۴۰۱

اهم فعالیت آماری انتقال و جابه‌جایی نیرو و تجهیزات توسط هواناوها در عملیات پشتیبانی شبه‌جزیره آبادان (در ۴۳ روز اول محاصره آبادان) شامل موارد زیر است:

- ۳۲۲ تُن مهمات؛
- جابه‌جایی بیش از ۹۰۰۰ نفر رزمنده و غیرنظامی
- جابه‌جایی ۲۰۰۰ نفر مجروح و ۳۹ شهید و۲۵ نفر اسیر
- ۹۷ دستگاه خودرو، توپ، خمپاره‌انداز
- سه تُن دارو، یک تُن وسایل و تجهیزات مخابراتی
- یک تُن تجهیزات اتاقِ عمل و نُه تیم کامل پزشکی؛
- تعدادی موشک آ.اس-۱۲
- پنج تُن آبِ شیرین، پانصد کیلو خشکبار و دو تُن پوشاک
- تعداد نُه دستگاه ریموک آب، چهار دستگاه آشپزخانه صحرایی
- شانزده دستگاه ریموک مهمات؛
- هفت دستگاه جمینی
- ۱۰۷۰۰ لیتر سوخت؛
- ده تُن مصالح ساختمانی و یک دستگاه ژنراتور؛

پشتیبانی لجستیکی نیروی دریایی ارتش از آبادان در ایام حصر محدود به پشتیبانی صورت گرفته توسط هواناوها در ابتدای حصر آبادان نبود و این پشتیبانی بی‌نظیر در طول حدود یک سال محاصره شهر راهبردی آبادان، توسط نداجا با انواع وسایل و تجهیزات دریایی موجود همانند هواناوها، بالگردها، شناورها و نیز بهره‌گیری و هدایت درست بسیج نیروهای مردمی در جهت انجام یک پشتیبانی همه‌جانبه ادامه داشت.

آمار پشتیبانی صورت گرفته از رزمندگان مدافع شهر آبادان و مردم شهر در طول حدود یک سال محاصره آبادان توسط نیروی دریایی ارتش را می‌توان به‌صورت خلاصه در جدول شماره ۱ به نمایش درآورد.

لازم به‌ذکر است که این جدول برگرفته از مدارک مستند موجود در مرکز اسناد دفاع مقدس نداجا بوده و برای اولین بار در این مقاله در معرض عموم قرار گرفته است.

جدول اول (جدول شماره ۱) مربوط به خلاصه پشتیبانی لجستیکی صورت گرفته از آبادان به جز ارسال تجهیزات و ادوات عمده و جدول دوم (جدول شماره ۲) مربوط به تجهیزات و ادوات عمده ارسالی به جبهه آبادان توسط نداجا در ایام حصر می‌باشد.

آمار اقدامات لجستیکی ارائه شده در جدول شماره ۱ به روشنی نقش ویژه و بی‌بدیل نیروی دریایی ارتش در پشتیبانی موثر از آبادان در ایام حصر را مشخص می‌نماید.

در کتاب لجستیک و نقش آماد و پشتیبانی نداجا در شکست حصر آبادان که توسط انتشارات مرکز مطالعات، تحقیقات و تدوین آیین‌نامه‌های نداجا در دست چاپ می‌باشد به صورت کامل ضمن پرداختن به این موضوع بر اساس مدارک مستند موجود در مرکز اسناد دفاع مقدس نداجا و نیز با استفاده از نظر کارشناسان، رزمندگان و فرماندهان نداجا در دوران جنگ به ارائه الگوی لجستیکی نداجا در این پشتیبانی سرنوشت‌ساز می‌پردازد.

منابع و مآخذ در دفتر کیهان موجود است.

بسیج مردمی؛ بسیج تأثیرگذار

پیروزی انقلاب اسلامی زمینه‌ساز تشکیل نهادهایی در ساختار کشورمان شد که مانند آن در تاریخ کم‌نظیر و در برخی موارد بی‌نظیر است؛ نهادهایی مانند سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، کمیته‌های انقلاب اسلامی، بنیاد مسکن، جهاد سازندگی و بسیج مستضعفین. امام خمینی(ره) با اندیشه‌ای ناب و هدفمند، به دنبال باز کردن سریع گره‌های کشور بود و در این راستا با تشکیل نهادهایی که ذکر شد، بوروکراسی اداری به‌جامانده از حکومت پهلوی تغییر کرد و کشور در مسیر عدالت، آبادانی و پیشرفت هرچه سریع‌تر گام برداشت. پس از گذشت نزدیک به ۴۵ سال از عمر پربرکت انقلاب اسلامی، برخی از این نهادها در طول زمان منحل شدند یا تغییر ماهیت دادند اما در این میان فراگیرترین ابتکار حضرت امام(ره) یعنی بسیج میلیونی توده‌های مردم برای پیشبرد حرکت انقلاب اسلامی تا به امروز با قدرت به مسیر خود ادامه داده است. بسیج یا به تعبیر بنیانگذار انقلاب اسلامی، شجره طیبه به درخت تنومندی تبدیل شده که در طول ۴ دهه با وجود اینکه در معرض آسیب‌های فراوانی قرار داشته اما در بسیاری از عرصه‌ها نقش‌هایی را ایفا کرده که مثال‌زدنی است.

«بسیج» پاسخی به تهدیدات آمریکاست

بسیج در مفهوم اسلامی خود اساساً دارای حوزه‌ای وسیع و کاربردی عمیق و گسترده است که ماهیتی ایدئولوژیک و عمیقاً اعتقادی دارد و امام خمینی(ره) به عنوان بنیانگذار نظام جمهوری اسلامی ایران، نخستین بار کلمه «بسیج» را در پاسخ به تهدید نظامی آمریکا، در واکنش به تصرف سفارت این کشور، در پنجم آذر و با هدف بازدارندگی، مورد تأکید قرار دادند. دراین‌باره محمد درودیان، راوی و پژوهشگر مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس معتقد است که «در ابتدا ایده تشکیل بسیج از سوی امام خمینی(ره) به منظور بازدارندگی در برابر تهدید نظامی آمریکا بود، اما با شکست بازدارندگی و تهاجم عراق به جمهوری اسلامی، ایده بسیج به شکل‌گیری دفاع مردمی در مقابل متجاوز انجامید. به عبارت دیگر «اگر تشکیل بسیج در برابر تهدید نظامی آمریکا نقش بازدارنده نداشت، اما با ایجاد آمادگی اولیه ذهنی- تشکیلاتی، هنگام مقاومت در برابر تجاوز عراق، آثار خود را نشان داد.»

بسیج و حفظ امنیت ملی

از سوی دیگر در سال‌های پس از انقلاب و فراز و نشیب‌های زیادی که ایران اسلامی پشت سر گذاشت، شواهد امر گویای این است که همواره بسیج در خدمت به انقلاب، حدومرز نمی‌شناسد و در هر زمان و هرکجا که انتظام ملی به خطر افتد و نیاز به حضور توده‌های انقلابی باشد، حاضر می‌شود. بسیج کارکردهای مختلفی چون سازندگی، دفاع خارجی و داخلی و... دارد که کمتر نهادی را می‌توان مشابه آن سراغ گرفت. در حقیقت همین توسعه کارکردی است که بسیج را مایه اصلی تأسیس و حمایت از انتظام ملی ساخته است. برای نمونه می‌توان یادآور شد که بسیج به‌عنوان یک نیروی نظامی مردم‌نهاد در دوران جنگ تحمیلی نقش بسیاری در جنگ و در راستای دفاع از کشور ایفا نمود. علاوه‌بر نقش نظامی بسیج در دوران جنگ، با خاتمه یافتن جنگ از یک‌سو و تحقق بخشیدن به ایده ارتش ۲۰میلیونی با افزایش توان نظامی خود از سوی دیگر، نقش خود را در حفظ امنیت نظامی تکمیل کرد.

تفکر بسیج رمز موفقیت در اقتصاد مقاومتی

در ادامه توجه به این نکته ضروری است که بسیج در اقتصاد مقاومتی نیز نقش بسزایی داشته و دارد تا جایی که کارشناسان بر این باور هستند که اقتصاد مقاومتی تبلور بسیج در حل مسائل اقتصادی است. به‌عبارت‌دیگر، همان‌گونه که مردم مهم‌ترین رکن اساسی در بسیج هستند، در اقتصاد هم بدون مشارکت مردم اتفاق مؤثری رخ نخواهد داد. عملی کردن اقتصاد مقاومتی در جامعه تأثیر و نتایج مثبتی در عرصه اقتصادی به دنبال دارد که در نهایت رشد تولید داخلی و اقتصاد بومی را رقم می‌زند. از سوی دیگر این نوع اقتصاد با خودکفایی و استقلال اقتصادی رابطه‌ای مستقیم دارد. مقاومت در برابر تحریم‌های کشورهای بیگانه می‌تواند جامعه را از وابستگی برهاند و خوداتکایی و استقلال اقتصادی را رقم بزند. ازاین‌رو همان‌طور که در بسیج، سازماندهی، رهبری، ایمان و انگیزه رکن است، در اقتصاد مقاومتی نیز سازماندهی، اعتقاد به هدف متعالی، هدایت و رهبری شرط اساسی است. دراین‌باره نماینده مردم کلیبر، خداآفرین و هوراند در مجلس شورای اسلامی با ذکر اینکه در مردمی‌سازی اقتصاد و تثبیت فرهنگ بسیجی در لایه‌های اقتصادی شاید موفق نشده باشیم و هنوز نیازمند کار جهادی مضاعفی هستیم،، تصریح کرد: «بسیج به عنوان نیروی مردمی می‌تواند به مردمی شدن اقتصاد کمک زیادی کند و تحقق این امر مستلزم سیاست‌گذاری و همراهی مردم و مسئولان است.»

حاتمی در پاسخ به این سؤال که آیا بسیج توانسته نقشی در بهبود شرایط اقتصادی و معیشتی مردم داشته باشد؟ گفت: «در کمک‌های مؤمنانه و طرح شهید سلیمانی نقش بسیج پُررنگ بود و در مردمی کردن اقتصاد نیز می‌توان نقش بسیج را پُررنگ کرد و از طرفی اگر روح بسیج بر دستگاه‌های اقتصادی حاکم باشد و خروجی آن مردمی شدن اقتصاد شود، قطعاً نقش بسیج را در بهبود شرایط اقتصادی و معیشتی به‌طور ملموس خواهیم دید.»

بسیج و کارآفرینی

بحران بیکاری به‌عنوان یک معضل تمامی جنبه‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی یک جامعه را به‌شدت متأثر می‌کند و گاهی نیز اثرات غیرقابل جبرانی بر جای می‌گذارد. در کشور ما بسیج به‌عنوان نهادی برخاسته از دل مردم در همه زمینه‌ها سازماندهی شده و با گسترشی که در بین همه اقشار جامعه و با تعهد بالایی که به آرمان‌های نظام جمهوری اسلامی دارد، می‌تواند در عرصه کارآفرینی و در راستای اهداف نظام جمهوری اسلامی، نقش بسزایی را ایفا کند. این امر سبب می‌شود موتور تولید و اشتغال در کشور روشن شود و جامعه از نظر اقتصادی پیشرفت کند. از همین منظر آغاز به کار مرکز بسیج کارآفرینی کشور در تیرماه ۱۳۹۳، گامی نو و روبه‌جلو در جهت شکوفایی ظرفیت‌های کارآفرینی بسیج و در راستای حمایت و هدایت کارآفرینان علمی بوده است؛ مرکزی که با تفاهم چهارجانبه سازمان بسیج علمی کشور، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، شهرداری تهران و شرکت سرمایه‌گذاری «اول‌سازان» به عنوان مجری طرح آغاز به کارکرده است. این مرکز با هدف یکپارچه کردن امکانات دولتی با سرمایه و تفکر بخش خصوصی، تاکنون توانسته اقدام‌های مؤثری در جهت اشتغالزایی انجام دهد. از آنجاکه اشتغالزایی یکی از محورهای مهم و درواقع نخست سیاست‌های اقتصاد مقاومتی است و این روزها بحث‌های بسیاری درخصوص بسترها و راهکارهای لازم جهت تحقق آن مطرح است، بسیج کارآفرینی می‌تواند نقشی مهم در این عرصه ایفا کند و با همت و یاری خود در مسیر بهبود وضعیت اشتغال جامعه، اهرمی مؤثر برای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی به شمار آید.

بسیج انقلابی طی سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی همواره نشان داده است که می‌تواند در جهت کارآفرینی، ایجاد اشتغال و رشد اقتصاد متکی‌به‌خود همانند بازویی قدرتمند عمل کند. بسیج کارآفرین تاکنون در جای‌جای ایران با بهره‌گیری از فرصت‌ها، ظرفیت‌ها و توانمندی‌های موجود، اشتغالزایی کرده است. ازاین‌رو، همت گماردن برای تقویت این فرآیند سازنده حتی می‌تواند مسیر اجرای اقتصاد مقاومتی را نیز هموار سازد. بنابراین شایسته است تا بسترهای تحرک بسیج در زمینه کارآفرینی را هرچه بیشتر از قبل فراهم آورد.

بسیج دست قدرت خدا

بسیج و جنگ نرم

واژه «جنگ نرم» که بعد از فتنه ۸۸ وارد ادبیات سیاسی ایران شد، عبارتی است که این روزها بیش از هر زمان دیگری نامش را می‌شنویم. پیش از آن مفاهیمی مانند «عملیات روانی» یا «تهاجم فرهنگی» در سپهر ادبیات سیاسی کشور کاربرد داشت اما از دهه ۹۰ به بعد با رشد سریع تکنولوژی، میدان و عرصه جنگ شکل پیچیده‌ای به خود گرفت و به یکباره تغییر کرد. اکنون جهان در برهه‌ای از تاریخ ایستاده که در جنگ فرهنگی، غرب شکست خورده و بستر خود را عوض کرده است و این همان نقطه‌ای است که بسیجی باید بایستد. به بیان مقام معظم رهبری (مدظله العالی) «در جنگ نرم دشمن به سراغ سنگرهای معنوی می‌آید که آنها را منهدم کند. به سراغ ایمان‌ها، معرفت‌ها، عزم‌ها، پایه‌ها و ارکان اساسی یک نظام و یک کشور، دشمن به سراغ اینها می‌آید که اینها را منهدم کند و نقاط قوت را در تبلیغات خود به نقاط ضعف تبدیل کند، فرصت‌های یک نظام را به تهدید تبدیل کند. این کارهایی است که دارند می‌کنند؛ در این کار تجربه هم دارند، تلاش هم زیاد می‌کنند، ابزار فراوانی هم در اختیارشان هست. باید ابعاد دشمن و ابعاد دشمنی را بدانیم تا بتوانیم بر او فائق بیاییم. البته ما مدد الهی داریم، کمک غیبی داریم، بدون شک این را انسان دارد مشاهده می‌کند، اما ما مادامی که هوشیارانه، آگاهانه در میدان نباشیم و تدبیر لازم را به کار نبریم، کمک الهی به سراغ ما نخواهد آمد».۱۳۸۸/۰۷/۰۲

دراین‌باره سردار غلامرضا سلیمانی تصریح کرد: «ما هم‌اکنون در یک جنگ نرم بسیار پیچیده به سر می‌بریم و در کانون توجه نظام سلطه هستیم. دشمن تلاش دارد تا از طریق این جنگ نرم سبک زندگی در کشورهای اسلامی را تغییر دهد. بسیج از اساس یک نیروی متخصص جنگ نرم و یک تشکیلات مردمی است که در همه‌جا حضور دارد. بسیج سند راهبردی ۱۰ساله‌ای مبتنی بر بیانیه گام دوم تهیه کرده است و ما بر مبنای این سند، تلاش برای تحقق ایران قوی را ادامه می‌دهیم.»

رئیس سازمان بسیج تأکید کرد: «آمریکا دیگر قدرت پیاده‌سازی راهبردهای خود را ندارد و اینها ناشی از این است که ایران توانسته در سطح جهانی تأثیرگذار باشد و در این مسیر بسیج به‌عنوان یک قدرت نرم مؤثر بوده است. همچنین تشکیل یک شبکه مردمی در فضای مجازی توانسته تا حد زیادی در حوزه جنگ نرم تأثیرگذار باشد.»

برنامه بسیج برای تولید محتوای فضای مجازی

این روزها عبارت «جنگ نرم» با واژه «رسانه» توأمان است به‌عبارت‌دیگر، عملکرد رسانه‌های غربی در شرایط کنونی با توجه به تغییر کارکردها و نقش‌های کنونی رسانه از نقش‌های مسالمت‌آمیز به رویکردهای خصمانه و جنگ‌طلبانه، به تهدیدی جدی برای کشورها تبدیل شده‌اند. بسیاری از دولت‌های غربی به خصوص آمریکا از رسانه‌ها به‌عنوان ابزاری جنگی برای به کرسی نشاندن منویات و مقاصد خود بهره‌برداری می‌کنند. این امر به‌عنوان تهدیدی جدی برای کشورها به‌خصوص کشور ما مطرح است. امروزه بسیج به‌عنوانِ گسترده‌ترین نماد نظام اسلامی شناخته می‌شود و اساساً شناخت جایگاه بسیج و بسیجی در سطوح مختلف از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

سازمان بسیج مستضعفین به‌عنوان نیروی مردمی پاسدار نظام اسلامی و ارزش‌های انقلاب به‌عنوان یکی از مجموعه‌های مقابله‌کننده با بحران‌سازان امنیت ملی است. در این‌باره سرهنگ گودرزی تأکید کرده است: «امروز با توجه به اهمیت فضای مجازی و رسانه و راه‌انداختن جنگ شناختی توسط دشمن برای انحراف جوانان از مسیر پیشرفت و سعادت، بسیجیان باانگیزه، هوشمند و هنرمندانه در این عرصه ورود پیدا کرده‌اند و به فضل الهی و تلاش‌های جهادی، فضای مجازی را به میدانی به نفع ارزش‌های انقلاب اسلامی تبدیل خواهند کرد.»

به گفته معاون هماهنگ‌کننده سپاه روح‌الله استان مرکزی تولید محتوای اثرگذار در فضای مجازی از اهمیت بسیاری برخوردار است و ابزار تحقق جهاد تبیین محسوب می‌شود و بسیج در این راستا برنامه دارد که یکی از آنها رویداد تولید محتوای دیجیتال بسیج است.

اعتماد مردم به بسیج در ایام کرونا

از نقش بسیج در اقتصاد، تأمین امنیت و رفع تهدیدات که بگذریم به گزاره‌ای می‌رسیم که در تاریخ ثبت شد و آن ایام اوج همه‌گیری ویروس منحوس کروناست. آن زمان شاید این‌گونه به نظر می‌رسید که فقط کادر درمان هستند که در خط مقدم مبارزه با کووید-۱۹ ایستاده‌اند اما بسیجیان پا به‌پای کادر درمان برای مقابله و کنترل این همه‌گیری از جان خود گذشتند و در کنترل این بیماری با کمک کادر درمان حماسه آفریدند. « ۵۴۵هزار بسیجی در کشور در راستای مقابله با ویروس کرونا در وزارت بهداشت و حوزه‌های مختلف نقش‌آفرینی کردند.» این خبری است که در خرداد سال ۹۹ وقتی هنوز کرونا در جای‌جای کشورمان جولان می‌داد، از سوی سردار نعمان غلامی معاون هماهنگ‌کننده سازمان بسیج مستضعفین منتشر شد. دراین‌باره «قاسم سلیمانی دشتکی» استاندار خوزستان تأکید کرده است: «بسیج در بحث مبارزه با ویروس منحوس کرونا نقش بسیار مهمی در قالب طرح شهید سرافراز ما ایفا کرد و به کمک کادر بهداشت و درمان آمدند و با کمک عوامل دیگر توانستند زنجیره کرونا را قطع کنند و تا حد زیادی جلوی انتشار و ابتلای بیشتر را بگیرند.» وی اذعان کرد: «در کنار این کار بزرگ، نقش مهمی در توجه به معیشت مبتلایان و نیازمندان داشتند که در قالب کمک‌های مؤمنانه توانستند بخش وسیعی از کمک‌ها را دریافت کنند چون مردم به بسیج و مسئولان اعتماد دارند و توانستند محموله‌ها و بسته‌های مختلف غذایی و بهداشتی و دارویی را آماده کنند.»

حال مخلص کلام این‌جاست که انقلاب اسلامی ایران به عمری بالغ بر نیم‌قرن نزدیک می‌شود. در این ۴۵ سال همواره ایران اسلامی در معرض انواع تهاجمات و ناملایمتی قرارگرفته و باوجود دشمنی‌ها هیچ‌گاه از مسیر اصلی خود خارج نشده است. شاید به جرأت بتوان گفت مسبب این امر مردم و بسیج هستند که در شرایط مختلف و بحران‌های سخت بسیجی‌وار کنار یکدیگر ایستاده‌اند. نهادی همچون بسیج که شاکله اصلی آن را مردم تشکیل می‌دهند در ایام پس از انقلاب، کارکردهای زیادی را پذیرفته و در بزنگاه‌های گوناگون نقش بسزایی را ایفا کرده است اما ما در این گزارش تنها به گوشه‌ای از آنها اشاره کردیم تا به بهانه هفته بسیج از دلاورمردان بسیجی کشورمان قدردانی به عمل‌آورده باشیم.

انسیه ربیعی